

POSTANOWIENIE

Dnia 21 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 21 grudnia 2023 r.,
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
sprawy **I. L.**,
skazanego z art. 280 § 1 k.k. i in.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę
od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku
z dnia 9 marca 2023 r., sygn. akt V Ka 51/23,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego Gdańska – Południe w Gdańsku
z dnia 21 czerwca 2022 r., sygn. akt II K 1012/20,

p o s t a n a w i a:

- 1) oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2) zwolnić skazanego z kosztów sądowych postępowania kasacyjnego;**
- 3) zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. I. M., Kancelaria Adwokacka w G., kwotę 1200 zł, w tym 23 % VAT, za pomoc prawną udzieloną skazanemu z urzędu w postaci sporządzenia i wniesienia kasacji.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku z dnia 21 czerwca 2022 r. (sygn. akt II K 1012/20) **I. L.** został uznany winnym czynu z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za który wymierzono mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę

grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych po 10 zł każda. Wyrok ten został utrzymany w mocy w zakresie skazania i rozstrzygnięcia o karze wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 9 marca 2023 r. (sygn. akt V Ka 51/23).

Od powyższego prawomocnego orzeczenia kasację wniósł obrońca skazanego, zarzucając wyrokowi:

„II. rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. polegające na rozważeniu zarzutów apelacji w sposób sprzeczny z wymogami określonymi w art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k., co w konsekwencji doprowadziło do zaabsorbowania w toku kontroli instancyjnej naruszeń jakich dopuścił się Sąd I instancji w zakresie oceny:

1. *dowodu zeznań pokrzywdzonego, które Sąd arbitralnie uznał za wiarygodne w całości, ustalając na ich podstawie, że jednym z napastników był skazany I. L., zaś pokrzywdzony ocknął się w innym miejscu niż w G. przy ul. [...], a nadto w wyniku przedmiotowego zdarzenia pokrzywdzony utracił złotą obrączkę i paszport, które miał zabrać skazany, podczas gdy zeznania pokrzywdzonego zostały złożone w drugiej dobie po zdarzeniu, kiedy to pokrzywdzony był w szoku, przebywał jeszcze w szpitalu, nie potrafił precyzyjnie odtworzyć przebiegu zdarzenia z uwagi na dwukrotną utratę przytomności, a nadto zeznania złożył w obecności osoby przybranej nie zaś tłumacza przysięgłego języka ukraińskiego, przez co nie sposób zweryfikować wiarygodności zeznań pokrzywdzonego, jak również stopnia prawidłowości przełożenia tłumaczenia zeznań pokrzywdzonego na język polski, a nadto z zeznań pokrzywdzonego nie wynika, aby którykolwiek z napastników miał zabrać przedmioty należące do pokrzywdzonego, ponadto z opisu napastnika przekazanego przez pokrzywdzonego nie wynika, aby sprawcą napaści był skazany, wszak skazany nie jest jedynym, dobrze zbudowanym i umięśnionym mężczyzną dbającym o tężyznę fizyczną,*

2. *dowodu z protokołu eksperymentu procesowo-kryminalistycznego oraz protokołu oględzin miejsca, na podstawie których Sąd ustalił „dokładne miejsce inkryminowanego zdarzenia” (k. 786v.), podczas gdy takie miejsce w toku postępowania nie zostało ustalone, albowiem z protokołu eksperymentu procesowo-kryminalistycznego nie wynika, aby pokrzywdzony rozpoznał czy to*

miejsce, w którym miał zostać zaatakowany, czy dom, w którym ocknął się po napadzie, zaś z protokołu oględzin wynika, że dom wytypowany w ramach czynności operacyjno-rozpoznawczych jako potencjalne miejsce zdarzenia, nie odpowiada opisowi podanemu przez pokrzywdzonego,

3. zeznań H. S., z których wynika, że skazany z nikim się nie spotykał, a nadto po wyjściu z ośrodka leczenia uzależnień ukrywał się, ponieważ miała go poszukiwać Policja,

4. wyjaśnień skazanego w zakresie, w jakim wskazywał na miejsce zdarzenia, jak również okoliczności pozostawienia swojego DNA w domu przy ul. [...] w G., a ponadto w zakresie, w jakim wskazywał, że nie ma kolegów, nie ma znajomych i z nikim się nie zadaje, która to okoliczność ma istotne znacznie zważywszy na fakt, iż napastników było trzech, zaś skazany stronił od towarzystwa, które to naruszenia doprowadziły w konsekwencji do bezpodstawnego przypisania skazanemu zarzucanego mu czynu.; rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 192 § 2 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. poprzez zaniechanie inicjatywy dowodowej w zakresie dopuszczenia i przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych sądowych z zakresu psychologii i/lub psychiatrii na okoliczność ustalenia stanu psychicznego świadka, jego stanu rozwoju umysłowego, zdolności postrzegania lub odtwarzania przez niego postrzeżeń oraz zdolności pokrzywdzonego do złożenia zeznań w sprawie w związku z dwukrotną utratą przytomności, albowiem zeznania te Sąd uznał w całości za wiarygodne, podczas gdy na ich podstawie nie sposób ustalić miejsca i sprawców zdarzenia, co w konsekwencji doprowadziło do bezpodstawnego przypisania skazanemu zarzucanego mu czynu.

III. rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 167 k.p.k. poprzez zaniechanie inicjatywy dowodowej w zakresie ustalenia aktualnego miejsca zamieszkania pokrzywdzonego, albowiem z akt sprawy nie wynika, aby Sąd zwrócił się o ustalenie takiego adresu do Ambasady Ukrainy w Rzeczypospolitej Polskiej, Wydziału Konsularnego Ambasady czy Konsulatu Generalnego Ukrainy w Rzeczypospolitej Polskiej, a nadto z akt sprawy wynika, iż wniosek skierowany do [...] Urzędu Wojewódzkiego w G. z dnia 21 lutego 2022 r. nie został zrealizowany z uwagi braku formalne wniosku polegające

na niewskazaniu podstawy prawnej żądania udzielenia informacji oraz niesporządzeniu wniosku na urzędowym formularzu, (k. 685). Analiza akt sprawy nie wskazuje, aby zapytanie do [...] Urzędu Wojewódzkiego o wskazanie danych adresowych pokrzywdzonego został ponowione w przepisanej prawem formie. Wskazać przy tym należy, iż pokrzywdzony jest jedyną osobą, która może potwierdzić lub wykluczyć sprawstwo skazanego.

IV. rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 167 k.p.k. poprzez zaniechanie inicjatywy dowodowej w zakresie ustalenia aktualnego miejsca zamieszkania pokrzywdzonego poprzez odebranie zeznań od K. C. powiązanego osobowo z takimi spółkami jak: [...] Sp. z o.o. (KRS: [...]), [...] Sp. z o.o. (KRS: [...]), [...] Sp. z o.o. (KRS: [...]) oraz [...] Sp. z o.o. Sp. k. (KRS: [...]), przy czym to [...] Sp. z o.o. (KRS: [...]) występowała do Wojewody [...] o wydanie zezwolenia na pracę dla pokrzywdzonego, zaś zeznania pokrzywdzonego jak również okazanie mu osoby skazanego w sposób jednoznaczny mogą potwierdzić lub wykluczyć sprawstwo skazanego.

V. rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 391 § 1 k.p.k. w zw. z art. 394 § 2 k.p.k. polegające na uznaniu za ujawnione bez odczytywania zeznań pokrzywdzonego z k. 3-5, wobec braku możliwości ustalenia miejsca pobytu świadka, podczas gdy Sąd nie podjął wszelkich możliwych działań w celu ustalenia aktualnego miejsca pobytu pokrzywdzonego, a tych zainicjowanych, jak zwrócenie się do [...] UW w G., z nieznanymi powodów zaniechał, przy czym wskazuję, iż w postanowieniu z dnia 19 kwietnia 2022 r. (k. 698), Sąd uznał za ujawniony bez odczytywania wyłącznie dowód w postaci zeznań pokrzywdzonego z pominięciem jego oświadczeń złożonych w ramach eksperymentu procesowo-kryminalistycznego (k. 87).

VI. rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 167 k.p.k. poprzez zaniechanie inicjatywy dowodowej w zakresie ustalenia losów złotej obrączki i paszportu należących do pokrzywdzonego, których przywłaszczenie przypisano skazanemu, podczas gdy w sprawie nie przeprowadzono przeszukania tak w mieszkaniu należącym do skazanego, jak i jego babki H. S., u której skazany miał przebywać po zaistnieniu przedmiotowego zdarzenia, podczas gdy pokrzywdzony mógł zgubić paszport i obrączkę w różnych

okolicznościach, w tym wracając późną nocą do miejsca zamieszkania, zaś o braku przywłaszczenia wskazanych przedmiotów przez skazanego świadczy fakt, iż napastnicy nie zabrali telefonu komórkowego pokrzywdzonego.

VII. rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. 442 § 3 k.p.k. poprzez zaniechanie wykonania wskazań Sądu Odwoławczego poprzednio rozpatrującego sprawę w zakresie ustalenia miejsca pobytu pokrzywdzonego, jak również zaniechanie ustalenia w jakich okolicznościach DNA skazanego mogło zostać naniesione na spodnią część telefonu komórkowego, zaś dopuszczenie oparcie się w tym przedmiocie na treści pisma LK KWP w G. z dnia 1 czerwca 2022 r. (k. 756) należy uznać za niewystarczające dla wszechstronnego rozważenia okoliczności sprawy oraz wypełnienia wskazań Sądu Odwoławczego poprzednio rozpoznającego sprawę.

VIII. rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 457 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 k.p.k. wyrażające się dokonaniu wadliwej i pobieżnej kontroli instancyjnej Sądu I instancji w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych oraz dokonanej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, zwłaszcza w kontekście naruszenia zasad wiedzy, doświadczenia życiowego oraz logicznego rozumowania, co doprowadziło do wydania wadliwego wyroku, opierającego się w sposób wybiórczy na zgromadzonym materialnie dowodowym, ocenionym w sposób dowolny, a nie swobodny, jak również do błędnej wykładni przestępstwa z art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. wyrażające się m.in. poprzez:

- 1. całkowite pominięcie typu osobowości skazanego, okoliczności, że skazany był samotnikiem, z nikim się nie spotykał, nie miał kolegów ani znajomych, był osowiały z uwagi na przyjmowane leki, miał nastrój wręcz depresyjny, a nadto według zeznań babki H. S. skazanych ukrywał się, ponieważ był poszukiwany przez Policję, które to zeznania zostały całkowicie pominięte,*
- 2. brak ustalenia i całkowite pominięcie, że w najbliższej rodzinie skazanego występowały choroby psychiczne,*
- 3. brak ustalenia i całkowite pominięcie, że jedynym dowodem świadczącym o rzekomej winie skazanego jest dowód z opinii z zakresu genetyki sądowej, z której*

wynika jedynie, że rękawie kurtki pokrzywdzonego znajduje się mieszanina krwi i śliny, z której wyizolowano DNA o profilu zgodnym z profilem DNA skazanego, zaś na powierzchni telefonu komórkowego wyizolowano mieszaninę DNA pochodzącą od dwóch osób, w której stwierdzono cechy zgodne z tymi, które występują w profilu DNA skazanego, bez ustalenia jakiego rodzaju śladem biologicznym jest to mieszanina (pochodzenia tkankowego, wydzielina czy wydalina organizmu), jak również w żadnej mierze nie ustalono jak te ślady zostały naniesione na przedmioty należące go pokrzywdzonego.

IX. rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. polegające na rozważeniu zarzutów apelacji w sposób sprzeczny z wymogami określonymi w art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k., co w konsekwencji doprowadziło do zaabsorbowania w toku kontroli instancyjnej naruszeń których dopuścił się Sąd I instancji, w tym art. 5 § 2 k.p.k. polegającego na nieusunięciu wątpliwości w zakresie rozstrzygnięcia istoty sprawy, które zostały poczytane na niekorzyść skazanego, pomimo dyspozycji określonej w naruszonym przepisie, a to ustalenia, co w konsekwencji doprowadziło do wydania niekorzystnego dla skazanego wyroku, pomimo, iż nie popełnił on przypisanego mu czynu, przy czym obrona podnosi ten zarzut wyłącznie na wypadek, gdyby Sąd rozpoznający niniejszą sprawę uznał, iż w sprawie nie doszło do rażącego naruszenia art. 7 k.p.k., albowiem rażąca obraza art. 5 § 2 k.p.k. ma miejsce wyłącznie w sytuacji, gdy wątpliwości nie są następstwem niedokładnego i niewyczerpującego postępowania dowodowego bądź dokonania oceny dowodów w sposób niepełny i niespełniający standardów wyznaczonych przez zasadę swobodnej oceny dowodów określoną w art. 7 k.p.k., przy czym wskazuję, iż niedające się usunąć wątpliwości dotyczyły:

1. braku ustalenia miejsca zdarzenia,
2. ustalenia ponad wszelką wątpliwość sprawstwa skazanego,
3. ustalenia na podstawie opisu przywołanego przez pokrzywdzonego, że jednym z napastników był skazany, podczas gdy opis ten jest na tyle ogólny, że na jego podstawie nie można wnioskować o konkretnej osobie,

4. *braku ustalenia co stało się ze złotą obrączką i paszportem pokrzywdzonego, a w konwencji bezpodstawne przypisanie skazanemu przywłaszczenia tych przedmiotów,*

5. *braku ustalenia rodzaju śladów biologicznych znajdujących się na spodzie telefonu korówkowego pokrzywdzonego oraz braku ustalenia w jaki sposób ślady te oraz ślady zlokalizowane na rękawie kurtki zostały naniesione na te przedmioty, jak długo mogły się utrzymywać i czy do ich powstania mogło dojść w innych okolicznościach niż w ramach inkryminowanego zdarzenia, zważywszy, iż opinia z zakresu badań genetycznych jest jedynym dowodem, który nie świadczy stricte o sprawstwie skazanego, a jedynie o tym, iż miał on kontakt z pokrzywdzonym.”*

Skarżący wniósł o:

1. *uniewinnienie skazanego od popełnienia przypisanego mu czynu ewentualnie*

2. *uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 9 marca 2023 r. wydanego w sprawie o sygn. akt: V Ka 51/23 oraz wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z dnia 21 czerwca 2022 r. wydanego w sprawie o sygn. akt: II K 1012/20 i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu Gdańsk-Południe w Gdańsku jako Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.*

Prokurator wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym.

Na początku zwrócić należy uwagę na pewien dysonans podczas lektury kasacji. Jej petitum jest stosunkowo rozbudowane, ale już uzasadnienie nie koresponduje z nim praktycznie w żadnym fragmencie. Koncentruje się ono na przytaczaniu orzecznictwa i poglądów doktryny na sposób wykładni i okoliczności stosowania art. 5 § 2 k.p.k. i art. 7 k.p.k. Zawartość uzasadnienia jest niejako zawieszona „w próżni”, gdyż autor kasacji nie wiąże czynionych przez siebie rozważań z realiami sprawy. Wobec tego nie jest możliwa merytoryczna ocena zarzutów w zakresie w jakim dotyczy ich uzasadnienie.

Natomiast analiza petitum kasacji prowadzi do wniosku, że skarżący kwestionuje poprawność rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego (pkt II, VIII oraz IX), w zakresie oceny apelacji pod kątem prawidłowości poczynionych ustaleń

faktycznych. Problematyczne w sprawie jest jednak to, że apelacja pochodziła od samego oskarżonego i była sporządzona niezwykle lakonicznie (orbitowała właśnie wokół kwestionowania prawidłowości ustaleń w sprawie). Determinowała ona w ten sposób także zakres i głębokość rozważań Sądu II instancji. Lektura uzasadnienia tego wyroku przekonuje, że adekwatnie do stawianych zarzutów ocenił prawidłowości procedowania Sądu I instancji, koncentrując się na wskazanych (dość chaotycznie i skrótowo przez oskarżonego w osobistej apelacji) zarzutach. Pozostałe zaś zarzuty kasacyjne dotyczą braku inicjatywy dowodowej z urzędu w postępowaniu przed (tutaj nie jest do końca jasne) Sądem lub II instancji.

Autor kasacji sygnalizuje powyżej opisane mankamenty postępowania odwoławczego (choć przeważnie nawiązuje do ustaleń faktycznych Sądu I instancji) nie uzasadniając w sposób adekwatny do wysoko postawionych w procedurze karnej wymogów – rzekomego rażącego naruszenia prawa procesowego na etapie odwoławczym. To bowiem na profesjonalnym obrońcy ciąży obowiązek przekonania Sądu Najwyższego, że w danej konkretnej sprawie doszło do tak aksjologicznie nieakceptowalnych naruszeń standardów procesu lub prawa materialnego, że prawomocne orzeczenie nie może się ostać.

Niezależnie od powyższych niedostatków, formalnym brakiem kasacji, który przesądza o jej oczywistej bezzasadności jest zaniechanie wskazania na obowiązkowy element towarzyszący sygnalizowanym naruszeniom prawa, tj. istotny wpływ tychże na treść orzeczenia. Ten aspekt obrona całkowicie pomija. Nie jest rolą Sądu Najwyższego odczytywanie niewysłowionych wniosków profesjonalnego obrońcy.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.

[PGW]

[ms]

